

PROGRAM STUDIÓW FILOLOGIA POLSKA

Program obowiązuje od roku akademickiego: 2020/2021

1. **KIERUNEK STUDIÓW: filologia polska**
2. **KOD ISCED: 0232 (językoznawstwo, literaturoznawstwo)**
3. **FORMA/ FORMY STUDIÓW: STACJONARNA/ NIESTACJONARNA**
4. **LICZBA SEMESTRÓW: 6**
5. **TUTUŁ ZAWODOWY NADAWANY ABSOLWENTOM: LICENCJAT**
6. **PROFIL KSZTAŁCENIA: OGÓLNOAKADEMICKI**
7. **DZIEDZINA NAUKI/SZTUKI: NAUKI HUMANISTYCZNE**
8. **DYSCYPLINA NAUKOWA/ARTYSTYCZNA*: językoznawstwo – 99 ECTS (55%) – dyscyplina wiodąca, literaturoznawstwo – 81 ECTS (45%)**
9. **Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 180**
 - 1) liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: 104 (studia stacjonarne); 76 (studia niestacjonarne).
 - 2) liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć związanych z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS): 110;
 - 3) liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia podlegające wyborowi (co najmniej 30% ogólnej liczby punktów ECTS): 65 (wybór bloku kształcenia + *seminarium licencjackie* + *adaptacje filmowe literatury polskiej/ adaptacje filmowe literatury powszechnej* + *historia filozofii/historia Polski*); w przypadku bloku *filologia polska nauczycielska* – zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (zał. 1) – program studiów umożliwia studentom wybór zajęć w grupie zajęć A, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 5% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów. Student realizujący blok nauczycielski z grupy przedmiotów podstawowych/kierunkowych dokonuje wyboru przedmiotu za 10 punktów ECTS (*seminarium licencjackie*).
 - 4) liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne: kierunek studiów przyporządkowano do nauk humanistycznych – liczba punktów z nauk społecznych = 5 ECTS (*ochrona własności przemysłowej i prawa*

autorskiego, przedsiębiorczość, metody wspierające proces uczenia się); ponadto zajęcia z zakresu nauk społecznych realizowane są przez studentów, którzy wybrali blok filologia polska nauczycielska

* Studenci obcokrajowcy uzyskują 184 ECTS (przeznaczono dla nich przedmiot język polski (lektorat) – 4 ECTS).

10. **Łączna liczba godzin zajęć:** 4500 – w tym liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: blok filologia polska nauczycielska oraz blok nienauczycielski: redakcyjno-wydawniczy 2605 (studia stacjonarne); blok filologia polska nauczycielska oraz blok nienauczycielski: redakcyjno-wydawniczy 1900 (studia niestacjonarne).

W programie studiów przewiduje się zajęcia z wykorzystaniem metod i technik nauczania na odległość w wymiarze 60 h

11. **Koncepcja i cele kształcenia** (w tym opis sylwetki absolwenta):

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA

Koncepcja kształcenia na kierunku *filologia polska* zakłada prowadzenie działalności edukacyjnej związanej przedmiotowo z dwiema dyscyplinami naukowymi – językoznawstwo, literaturoznawstwo – oraz podejmowanie wyspecjalizowanych badań naukowych w ich zakresie.

Pracownicy są zobowiązani do nawiązywania kontaktów naukowych, propagowania efektów badań i popularyzowania wiedzy w kraju i za granicą oraz kształcenia studentów w duchu wolności naukowej, poszanowania prawa intelektualnego i samodzielnego myślenia, a także zachowania wysokich standardów etycznych.

W związku ze strategią rozwoju UJK należy podkreślić dążenie do podnoszenia kwalifikacji kadry naukowej, podwyższania jakości kształcenia, poszukiwania nowych ścieżek rozwoju, umożliwiających absolwentom podjęcie pracy na współczesnym rynku pracy.

Bloki merytoryczne (przedmioty do wyboru) proponują studentom uczenie się w ramach ścieżek: nauczycielskiej i nienauczycielskiej. Pierwszy blok to filologia polska z przygotowaniem pedagogicznym z uwzględnieniem specjalnych potrzeb komunikacyjnych. Jest to grupa przedmiotów zorientowanych na kształcenie polonistyczne (przygotowanie do prowadzenia zajęć z języka polskiego w oparciu o najnowsze narzędzia i metody pracy współczesnego filologa) oraz specjalnych kompetencji komunikacyjnych (nauczyciel języka polskiego zostaje wyposażony w podstawową wiedzę i umiejętności związane z rozpoznawaniem m.in. potrzeb, trudności, zakłóceń czy zaburzeń w sferze komunikacji, niezbędne do bieżącej pracy z uczniem). Blok drugi to grupa przedmiotów z zakresu edytorstwa (tzw. redakcyjno-wydawniczych).

Opracowana koncepcja kształcenia pozwala studentom filologii polskiej na zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu metodologii badań naukowych oraz specjalistycznych studiów językoznawczych i literaturoznawczych. Ponadto zakłada wyrabianie w studentach potrzeby kształcenia ustawicznego.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany jest na ocenę realizacji efektów uczenia się, doskonalenie programu studiów oraz podnoszenie jakości kształcenia.

CELE KSZTAŁCENIA

Studia pierwszego stopnia na kierunku *filologia polska* łączą ogólnopolonistyczne wykształcenie z możliwością zdobycia przez absolwenta umiejętności dopasowanych do rynku pracy i stanowią jednocześnie podstawę do kontynuowania kształcenia na studiach drugiego stopnia oraz – w przyszłości – trzeciego stopnia.

Koncepcja studiów oparta została na wyborze ścieżek merytorycznych w zakresie bloku nauczycielskiego i nienauczycielskiego:

- blok: filologia polska nauczycielska,
- blok nienauczycielski: redakcyjno-wydawniczy.

Cele kształcenia na studiach na kierunku *filologia polska* nakierowane są na wiedzę ogólnohumanistyczną, wiedzę z zakresu nauki o języku oraz wiedzę z zakresu nauki o literaturze. Studenci poznają najważniejsze procesy rozwojowe języka polskiego, kształcą analizę gramatyczną i leksykalną tekstów, poznają podstawy językoznawstwa ogólnego, gramatykę historyczną języka polskiego, uczą się kultury języka narodowego. Studenci zdobywają równolegle umiejętności rozpoznawania, analizowania i interpretowania najważniejszych dzieł i zjawisk literatury polskiej, z uwzględnieniem różnorodnych kontekstów kulturowych, uczą się rozróżniać i definiować style i poetyki oraz nabywać umiejętność samodzielnej oceny wartości różnorodnych dzieł literackich.

Przedmioty do wyboru pozwalają zdobyć określone umiejętności. Celem kształcenia w ramach bloku: filologia polska nauczycielska jest wszechstronne przygotowanie do nauczania języka polskiego we współczesnej szkole, przede wszystkim zdobycie wiedzy i kompetencji pedagogicznych i metodycznych, wiedzy na temat funkcjonowania szkolnictwa oraz procesów i możliwości doskonalenia zawodowego oraz do zajmowania stanowiska nauczyciela języka polskiego z przygotowaniem w zakresie pomocy np. we wstępnym rozpoznaniu problemów komunikacyjnych (np. językowych, logopedycznych, specyficznych trudności w uczeniu się) w szkole. Kształcenie przyszłych nauczycieli języka polskiego oparte jest na standardach kształcenia nauczycieli, co pozwala kontynuować kształcenie w tym zakresie na studiach II stopnia i zdobyć uprawnienia do nauczania języka polskiego. Studenci wybierający blok nauczycielski dodatkowo realizują efekty uczenia się zgodne ze standardami kształcenia nauczycieli (wykaz efektów uczenia się w załączeniu/tabela).

Ideą bloku redakcyjno-wydawniczego jest wyposażenie absolwentów w wiedzę i umiejętności w zakresie sprawnego i poprawnego opracowania redakcyjnego różnorodnych tekstów pod względem językowym, merytorycznym, edytorskim. Doświadczenie zdobyte w ramach bloku redakcyjno-wydawniczego otwiera studentom także drogę do pracy naukowej: zostają oni wyposażeni w wiedzę i umiejętności predysponujące ich do udziału w zespołach badawczych, zajmujących się realizacją projektów naukowych z zakresu edycji źródeł i wydań krytycznych. Absolwenci bloku redakcyjno-wydawniczego przygotowani są do pracy w wydawnictwach, gazetach, mediach elektronicznych jako redaktorzy językowi i merytoryczni, korektorzy, adiustatorzy w wydawnictwach oraz portalach internetowych, miejscem pracy mogą być również firmy zajmujące się PR, komunikacją społeczną, reklamą, media, urzędy, ośrodki naukowe.

SYLWETKA ABSOLWENTA

Absolwent *filologii polskiej* posiada usystematyzowaną wiedzę i kompetencje z zakresu filologii polskiej (wiedzę humanistyczną i filologiczną) w stopniu umożliwiającym rozumienie wybranych zjawisk i procesów językowych, literackich i kulturowych przeszłości i współczesności, rozmawianie o nich oraz ich badanie.

Ma on ponadto wiedzę i umiejętności pozwalające na podejmowanie pracy zawodowej zgodnie z wybranym (blokiem kształcenia). Absolwent potrafi rozwiązywać problemy zawodowe, gromadzić, przetwarzać oraz przekazywać (pisemnie i ustnie) informacje, a także uczestniczyć w pracy zespołowej.

Absolwent może kontynuować naukę na kierunkach z obszaru nauk humanistycznych na studiach drugiego stopnia, do których uprawniają go zdobyte w czasie studiów kompetencje zapisane w postaci efektów uczenia się.

Naturalnym miejscem dla wszystkich absolwentów *filologii polskiej* są także placówki kulturalne oraz wszystkie te instytucje, w których wymagane jest sprawne posługiwanie się językiem polskim. Absolwenci, dzięki kompetencjom uzyskanym w czasie studiów, są gotowi do podjęcia dodatkowego kształcenia, zgodnego z profilem danej firmy, bazującego na efektach uczenia się na kierunku filologia polska.

Absolwent zna język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Umie przygotować teksty pisemne i ustne w obcym języku.

Studia I stopnia na kierunku *filologia polska* nauczycielska stanowią pierwszy etap kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Są podstawą do podjęcia studiów II stopnia na tym samym kierunku w ramach ścieżki nauczycielskiej.

Blok nauczycielski realizowany na kierunku *filologia polska* opracowano na podstawie standardów kształcenia nauczycieli:

- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Studia I stopnia na kierunku *filologia polska* blok nienauczycielski: redakcyjno-wydawniczy przygotowują do pracy w wydawnictwach, gazetach, mediach elektronicznych (absolwent jest ukierunkowany do pracy jako redaktor językowy i merytoryczny, korektor), miejscem pracy mogą być również firmy zajmujące się PR, komunikacją społeczną, reklamą, media, urzędy.

Uzyskany tytuł licencjata daje możliwość ubiegania się o przyjęcie na studia II stopnia, a także – w konsekwencji – studiach trzeciego stopnia lub podnoszenia kwalifikacji na studiach podyplomowych

12. **EFEKTY UCZENIA SIĘ:**

FILPL – filologia polska

1 – studia I stopnia

A – profil ogólnoakademicki

W – efekty uczenia się w zakresie wiedzy

U – efekty uczenia się w zakresie umiejętności

K – efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych

01, 02... - numer kolejnych efektów uczenia się

Symbole efektów uczenia się dla kierunku	Po ukończeniu studiów absolwent:	Odniesienie efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)

FILPL1A_W01	ma zaawansowaną wiedzę na temat zakresu badawczego nauk humanistycznych (językoznawstwa, literaturoznawstwa) ich specyfiki i metodologii, zna i rozumie ogólne i szczegółowe terminy używane w tekstach dotyczących tych nauk oraz kierunki ich rozwoju	P6U_W	P6S_WG
FILPL1A_W02	zna i rozumie ogólną i szczegółową terminologię, kluczowe teorie i metodologie badań literaturoznawstwa i językoznawstwaw zakresie wymagań programowych	P6U_W	P6S_WG
FILPL1A_W03	ma wiedzę szczegółową właściwą dla subdyscyplin literaturoznawstwa i językoznawstwa w zakresie podstawowym	P6U_W	P6S_WG
FILPL 1A_W04	ma niezbędną wiedzę o interdyscyplinarnych powiązaniach literaturoznawstwa i językoznawstwa m.in. z archeologią, filozofią, historią, naukami o kulturze i religii, naukami o sztuce, naukami teologicznymi, naukami o komunikacji społecznej i mediach	P6U_W	P6S_WG
FILPL 1A_W05	zna kluczowe nurty badawcze w dziedzinie literaturoznawstwa i językoznawstwa, zna i rozumie ich najważniejsze osiągnięcia	P6U_W	P6S_WG

FILPL1A_W06	zna podstawowe kwestie stanowiące o współczesnych dylematach cywilizacyjnych w kontekście humanistycznym	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
FILPL1A_W07	zna i rozumie zasadnicze metody analizy i interpretacji dzieła literackiego, innego tekstu kultury, reprezentatywne dla wybranych metodologii	P6U_W	P6S_WG
FILPL1A_W08	zna wybrane cechy komunikacji werbalnej i niewerbalnej oraz przyczyny i skutki zakłóceń w zakresie komunikacji	P6U_W	P6S_WG
FILPL1A_W09	zna i rozumie podstawowe zasady z zakresu prawa ochrony własności intelektualnej oraz podstawowe formy rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w związku z podejmowanymi działaniami w zakresie naukowym i zawodowym	P6U_W	P6S_WK
FILPL1A_W10	zna i rozumie zasady działania instytucji właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów i wybranymi ścieżkami, m.in. szkół, poradni logopedycznych, jednostek kultury, wydawnictw	P6U_W	P6S_WK
FILPL1A_U01	potrafi sformułować wymagany problem badawczy w obrębie literaturoznawstwa i/lub językoznawstwa, z uwzględnieniem elementarnej interdyscyplinarności, wykorzystać znane metody i narzędzia do przeprowadzenia złożonego lub mniej typowego badania naukowego pod kierunkiem opiekuna naukowego, umie opracować wyniki badania i dokonać syntetycznych wniosków	P6U_U	P6S_UW
FILPL1A_U02	potrafi wykorzystać w badaniach wybrane paradygmaty literaturoznawstwa oraz językoznawstwa, uwzględniając mniej typowe aspekty interdyscyplinarne analizowanych zagadnień	P6U_U	P6S_UW
FILPL1A_U03	umie rozpoznać i nazwać teksty literackie i inne wymagane teksty kultury, potrafi dokonać ich analizy i interpretacji, podczas analizy i interpretacji stosuje poznane metody, pozwalające odkryć znaczenia oraz umiejscowić tekst w kontekście historyczno-kulturowym	P6U_U	P6S_UW
FILPL1A_U04	posługuje się wymaganymi terminami specjalistycznymi z literaturoznawstwa i językoznawstwa (także w języku obcym) podczas sytuacji komunikacyjnych właściwych dla tych dziedzin	P6U_U	P6S_UW
FILPL1A_U05	umie zastosować poprawną argumentację podczas sytuacji komunikacyjnych dotyczących literatury i języka, potrafi przytoczyć poglądy badaczy dla wzmocnienia swoich opinii i sądów, umie przedstawić wnioski na podstawie sformułowanych przesłanek	P6U_U	P6S_UK
FILPL1A_U06	umie zastosować elementarne strategie komunikacyjne, wykorzystać dostępne narzędzia i kanały podczas porozumiewania się w sytuacjach naukowych (np. debacie) i zawodowych, potrafi rozpoznać zaburzenia w zakresie komunikacji i je eliminować	P6U_U	P6S_UK
FILPL1A_U07	umie opracować i przedstawić typowe teksty pisemne i ustne właściwe dla nauk o literaturze i języku z uwzględnieniem składników interdyscyplinarnych w komunikacji naukowej i zawodowej	P6U_U	P6S_UK
FILPL1A_U08	umie odnaleźć pożądane informacje w różnych źródłach, przeanalizować je, ocenić ich przydatność, wybrać i wykorzystać je oraz przedstawić w zamierzonym celu; dostrzega konieczność kształcenia ustawicznego, wzbogacania swej wiedzy i umiejętności w zakresie dziedzin szczegółowych filologii polskiej, potrafi zaplanować samokształcenie	P6U_U	P6S_UW P6S_UU

FILPL1A_U09	potrafi posłużyć się nowoczesnymi narzędziami elektronicznymi w pracy badawczej (indywidualnej i zespołowej) oraz w celu opracowania i przedstawienia wyników badań w formie ustnej i pisemnej; potrafi współdziałać i pracować w grupie podczas zajęć na terenie uczelni oraz poza nią w trakcie opracowywania projektów, akceptuje konieczność przyjęcia roli zgodnie z potrzebami zadaniowymi	P6U_U	P6S_UW P6S_UO
FILPL1A_U10	posługuje się wybranym językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego	P6U_U	P6S_UK
FILPL1A_K01	jest przygotowany do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, dążenia do jej wzbogacania, rozumie znaczenie wiedzy i kompetencji w rozwiązywaniu problemów naukowych i zawodowych	P6U_K	P6S_KK
FILPL1A_K02	rozpoznaje aspekty etyczne związane ze specyfiką wykonywania przyszłego zawodu i przygotowuje się do ich rozwiązywania, jest świadomy odpowiedzialności wynikającej z wykonywanego zawodu oraz ich rzetelnego wykonywania	P6U_K	P6S_KR
FILPL1A_K03	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, zwłaszcza dziedzictwa literackiego i językowego oraz poszanowania odrębności kulturowej innych grup etnicznych	P6U_K	P6S_KO
FILPL1A_K04	uczestniczy w życiu kulturalnym społeczności lokalnej oraz pozalokalnej, wykorzystuje media jako narzędzie komunikacji oraz źródło wiedzy o życiu kulturalnym	P6U_K	P6S_KR
FILPL1A_K05	przyjmuje postawę przedsiębiorczości i gotowości do podejmowania nowych rozwiązań, posiada inicjatywę i samodzielność w działaniach zawodowych	P6U_K	P6S_KO

Studenci dokonujący wyboru ścieżki nauczycielskiej (studia I stopnia) dodatkowo realizują efekty uczenia się zgodne ze standardami kształcenia nauczycieli (załącznik 1).

ZAŁĄCZNIK 1

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach I stopnia
profil ogólnoakademicki i praktyczny
zgodne z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019r. w sprawie kształcenia przygotowującego do wykonywania
zawodu nauczyciela – zał. 1

EFEKTY UCZENIA SIĘ PRZYGOTOWUJĄCEGO DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA – PROFIL PRAKTYCZNY I OGÓLNOAKADEMICKI

Symbole efektów uczenia się dla kierunku	Po ukończeniu studiów absolwent	Odniesienie efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)
w zakresie WIEDZY zna i rozumie:			
NAU1_W01	podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących;	P6U_W	P6S_WG
NAU1_W02	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne;	P6U_W	P6S_WG
NAU1_W03	rolę nauczyciela lub wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań uczniów;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W04	normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych oraz	P6U_W	P6SW_K

	kształceniu ustawicznym);		
NAU1_W05	zagadnienie edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W06	zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia i wychowania;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W07	sposoby projektowania i prowadzenia działań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W08	strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W09	podstawy prawne systemu oświaty niezbędne do prawidłowego realizowania prowadzonych działań edukacyjnych;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W10	prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W11	zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych oraz odpowiedzialności prawnej nauczyciela w tym zakresie, a także zasady udzielania pierwszej pomocy;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W12	procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia;	P6U_W	P6S_WG
NAU1_W13	podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy, zasady emisji głosu, podstawy funkcjonowania narządu wzroku i równowagi;	P6U_W	P6SW_K
NAU1_W14	treści nauczania i typowe trudności uczniów związane z ich opanowaniem;	P6U_W	P6S_WG
NAU1_W15	metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.	P6U_W	P6S_WG
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI potrafi:			
NAU1_U01	obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;	P6U_U	P6S_UW
NAU1_U02	adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych	P6U_U	P6S_UO

	potrzeb uczniów materiały i środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;		
NAU1_U03	rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia uczniów oraz projektować i prowadzić działania wspierające integralny rozwój uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym;	P6U_U	P6S_UO
NAU1_U04	projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów;	P6U_U	P6S_UO
NAU1_U05	projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli;	P6U_U	P6S_UO
NAU1_U06	tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia;	P6U_U	P6S_UO
NAU1_U07	podejmować pracę z uczniami rozbudzającą ich zainteresowania i rozwijającą ich uzdolnienia, właściwie dobierać treści nauczania, zadania i formy pracy w ramach samokształcenia oraz promować osiągnięcia uczniów;	P6U_U	P6S_UW
NAU1_U08	rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów;	P6U_U	P6S_UW
NAU1_U09	skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych uczniów;	P6U_U	P6S_UO
NAU1_U10	wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;	P6U_U	P6S_UW
NAU1_U11	monitorować postępy uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym szkoły;	P6U_U	P6S_UW
NAU1_U12	pracować z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z	P6U_U	P6S_UK

	dziećmi z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym lub z ograniczoną znajomością języka polskiego;		
NAU1_U13	odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;	P6U_U	P6S_UO
NAU1_U14	skutecznie realizować działania wspomagające uczniów w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;	P6U_U	P6S_UO
NAU1_U15	poprawnie posługiwać się językiem polskim i poprawnie oraz adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się terminologią przedmiotu;	P6U_U	P6S_UK
NAU1_U16	posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;	P6U_U	P6S_UW
NAU1_U17	udzielać pierwszej pomocy;	P6U_U	P6S_UW
NAU1_U18	samodzielne rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.	P6U_U	P6S_UU
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH jest gotów do:			
NAU1_K01	posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	P6U_K	P6S_KR
NAU1_K02	budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	P6U_K	P6S_KO
NAU1_K03	porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią;	P6U_K	P6S_KO
NAU1_K04	podejmowania decyzji związanych z organizacją procesu kształcenia w edukacji włączającej;	P6U_K	P6S_KO
NAU1_K05	rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska;	P6U_K	P6S_KK
NAU1_K06	projektowania działań zmierzających do rozwoju szkoły lub placówki	P6U_K	P6S_KR

	systemu oświaty oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji;		
NAU1_K07	pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej.	P6U_K	P6S_KO

13. ZAJĘCIA WRAZ Z PRZYPISANYMI DO NICH PUNKTAMI ECTS, EFEKTAMI UCZENIA SIĘ I TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI:

Przedmioty		Minimalna liczba punktów ECTS	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się na kierunku
PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO		22		
	Język obcy	9	1. Treści leksykalne: Zagadnienia występujące w ogólnodostępnych i stosowanych na zajęciach podręcznikach na poziomie B2 (np. uniwersytet, przedmiot studiów, wykształcenia, praca, media, technologie, środowisko, zdrowie, żywienie, sport, czas wolny, edukacja, zakupy, podróżowanie, społeczeństwo, kultura, zjawiska społeczne). 2. Treści gramatyczne: Zgodne z sylabusem podręczników przewidzianych dla poziomu B2 dla danego języka i zgodne z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy 3. Funkcje językowe: Zgodne z sylabusem podręczników dla poziomu B2 i pozwalające studentom na porozumiewanie się w języku obcym (np. branie czynnego udziału w dyskusjach, wyrażanie emocji oraz wyrażanie swoich opinii, argumentowanie i formułowanie swojego punktu widzenia w formie ustnej i pisemnej, dokonywanie prezentacji).	FILPL1A_W01 FILPL1A_U05 FILPL1A_U06 FILPL1A_U07 FILPL1A_U10 FILPL1A_K01
	Techniki informacyjno-komunikacyjne	2	Podstawowe narzędzia: MS Word. Przykłady stosowania zaawansowanych narzędzi, automatyczny spis treści, tabel, rycin, w tym korekcji pisowni, dzielenia wyrazów, style, formularze; Wykorzystanie arkusza kalkulacyjnego MS Excel do rozwiązywania zadań; Formatowanie komórek, sposoby ich wyświetlania. Arkusz kalkulacyjny jako narzędzie do rozwiązywania prostych problemów numerycznych; podstawowe funkcje matematyczne, logiczne i statystyczne, funkcje logiczne. Makra w arkuszu kalkulacyjnym; Współpraca	FILPL1A_W01 FILPL1A_W09 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02

			edytora tekstu i arkusza kalkulacyjnego, export i import danych. Tworzenie i edycja wykresów. Typy wykresów i ich opcje. Wykorzystanie programu do prostych obliczeń statystycznych i prezentowanie danych w postaci tabel i wykresów. Bazy danych: podstawowe formy organizacji informacji w bazach danych; Raport i wykresy - tabela przestawna. Sortowanie zaawansowane, filtrowanie danych. Łączenie baz i przygotowanie do analizy. Formy reprezentowania i przetwarzania informacji przez człowieka i komputer. Tworzenie prezentacji multimedialnych. Sieć internetowa, dostępne przeglądarki, wyszukiwanie informacji, przetwarzanie pozyskanych informacji, komunikatory internetowe, Zasady wykorzystania e-learningu w komunikacji.	
	Ochrona własności przemysłowej i prawa autorskiego	1	Prawna ochrona własności intelektualnej – zagadnienia wstępne. Źródła prawa autorskiego i własności przemysłowej. Przedmiot i podmiot praw autorskich. Autorskie prawa osobiste i majątkowe. Umowy autorskoprawne. Ochrona praw autorskich. Patent. Wynalazek. Znak towarowy. Oznaczenie geograficzne. Wzór przemysłowy. Wzory użytkowe i topografie układów scalonych. Umowy z zakresu prawa własności przemysłowej. Ochrona własności przemysłowej.	FILPL1A_W06 FILPL1A_W09 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Przedsiębiorczość	2	1. Podstawowe pojęcia związane z przedsiębiorstwem i przedsiębiorczością oraz kreowaniem wizerunku i marki osobistej. 2. Podstawy oraz regulacje prawne zarządzania przedsiębiorstwem. 3. Zarządzanie zasobami ludzkimi w przedsiębiorstwie; funkcje i procesy zarządzania. 4. Kształcenie ustawiczne elementem potrzeby dostosowania kompetencji zawodowych do wymogów pracy. 5. Kultura przedsiębiorstwa, humanizacja pracy.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W10 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Przedmioty wsparcia w procesie uczenia się	2	Metody wspierające proces uczenia się Rola mózgu w procesie uczenia się (m.in. kierowanie uwagą, zapamiętywanie, koncentracja, używanie języka) Plastyczność mózgu (np. neurony lustrzane) Cykl Kolba. Style uczenia się Sposoby motywowania do nauki	FILPL1A_W04 FILPL1A_W06 FILPL1A_U04 FILPL1A_U06 FILPL1A_K05

			Typy uczniów. Techniki uczenia dorosłych (elementy andragogiki) Inteligencje wielorakie. Inteligencja emocjonalna Trening kreatywności. Trening uważności. Relaksacja Metody aktywizujące w procesie uczenia i uczenia się Mnemotechniki LUB Metody radzenia sobie ze stresem Co to jest stres? Skutki stresu. Walka ze stresem. Zasadnicze sposoby radzenia sobie ze stresem: poszukiwanie informacji; bezpośrednie działania; powstrzymywanie się od działania; wewnętrzne procesy regulujące emocje. Ćwiczenia na stres.	
	Kreatywne pisanie w kontekście procesu komunikowania	2	1. Genologia i cechy dystynktywne różnych rodzajów tekstów (tekst literacki, formy dziennikarskie, formy komunikacji internetowej etc.); strony autorskie, Internet jako forum prezentacji twórczości własnej. 2. Metodologie twórczego pisanania; media a formy gatunkowe wypowiedzi pisemnej. 3. Kreatywne pisanie różnych tekstów użytkowych i artystycznych, uwzględniające konkretne potrzeby związane z wykonywaniem przyszłego zawodu oraz indywidualne preferencje studentów.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W07 FILPL1A_U07 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Adaptacje filmowe literatury polskiej	2	Podstawę rozważań na temat związków między literaturą a sztuką filmową stanowić będą różne koncepcje teoretyczne na temat problemów adaptacji. Adaptacja rozpatrywana będzie jako jedna z form komunikacji. Działania praktyczne skupią się na omówieniu rozmaitych praktyk adaptacyjnych stosowanych przez scenarzystów i reżyserów filmowych przenoszących do kina dzieła literackie należące do różnych poetyk i gatunków. Program będzie realizowany w oparciu o różne lektury i kinematografie. Przykładowy program (wybrane zagadnienia) 1. Bez kompleksów. Filmowy <i>Pan Tadeusz</i> czytany inaczej (<i>Pan Tadeusz</i>, reż. A. Wajda, 1999). 2. Dalej aktualne. <i>Lalka</i> Wojciecha Jerzego Hasa i serial <i>Lalka</i> Ryszarda Bera według Bolesława Prusa (<i>Lalka</i>, reż. W. J. Has, 1968; <i>Lalka</i>, serial TV, reż. R.	FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_K01 FILPL1A_K04

	Adaptacje filmowe literatury powszechnej		Ber, 1977). 3. <i>Ziemia obiecana</i> Wajdy według Reymonta: film o niespełnionych obietnicach (<i>Ziemia obiecana</i>, reż. A. Wajda, 1974). 4. W cieniu śmierci <i>Tatarak</i> – o filmach Andrzeja Szafiańskiego (1965) i Andrzeja Wajdy (2009) na podstawie opowiadania Jarosława Iwaszkiewicza (<i>Tatarak</i>, film TV, reż. A. Szafiański, 1965; <i>Tatarak</i>, reż. A. Wajda, 2009). LUB Podstawę rozważań na temat związków między literaturą a sztuką filmową stanowić będą różne koncepcje teoretyczne na temat problemów adaptacji. Adaptacja rozpatrywana będzie jako jedna z form komunikacji. Działania praktyczne skupią się na omówieniu rozmaitych praktyk adaptacyjnych stosowanych przez scenarzystów i reżyserów filmowych przenoszących do kina dzieła literackie należące do różnych poetyk i gatunków. Program będzie realizowany w oparciu o różne lektury i kinematografie. Przykładowy wariant: 1. Ekranizacje prozy laureatów Nagrody Nobla w dziedzinie literatury. 2. Filmowe adaptacje bestsellerów literackich. 3. Filmy nagrodzone i nominowane do Oscara za najlepszy scenariusz adaptowany.	
	Historia filozofii/historia Polski	2	Historia filozofii: Elementarna wiedza o filozofii i sposobach jej uprawiania. Specyfika filozofii. Historia filozofii. Najnowsze nurty filozoficzne i ich wpływ na trendy cywilizacyjne i kulturowe. Historia Polski: Podstawy ustrojowe państwa polskiego i ich wpływ na jego dzieje. Polska polityka wschodnia – źródła sukcesu i porażki. Polska granica południowa. Polska granica zachodnia, północna i problem bałtycki. Dyplomacja polska w okresie staropolskim (organizacja, zasady i główne kierunki działania, sukcesy i porażki). Przyczyny upadku I Rzeczypospolitej. Polska w napoleońskiej Europie. Królestwo Polskie – podporządkowanie imperium rosyjskiemu; zabór pruski i austriacki w XIX wieku. Próby przeciwstawiania się zaborcom.	FILPL1A_W03 FILPL1A_W04 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03

			Sprawa polska w czasie I wojny światowej. Kształtowanie się państwa polskiego w latach 1918-1921: unifikacja, podstawy prawne systemu politycznego, walka o granice. Okres demokracji parlamentarnej 1922-1926: zmiany formalno-prawne (kontekst konstytucyjny), walka obozu rządowego z opozycją, zmiana i nowe zasady prowadzenia polityki zagranicznej, załamanie gospodarcze i drogi wyjścia z kryzysu. Kampania wrześniowa 1939 r. – przyczyny klęski Polski w 1939 r. Udział Polski w II wojnie światowej, wkład w zwycięstwo nad Niemcami. Polska Rzeczpospolita Ludowa – dzieje państwa w okresie 1944-1989. Działalność opozycji demokratycznej w Polsce, zmiana systemu w latach 1989-1990. III Rzeczpospolita 1989/1990-2011.	
PRZEDMIOTY PODSTAWOWE I KIERUNKOWE		107		
	HLP/staropolska/oświecenie	5	1. Periodyzacja literatury przedrozbiorowej; okresy i prądy literackie oraz kulturowe. 2. Tradycja antyczna (Biblia, literatura antyku greckiego i rzymskiego) w literaturze staropolskiej - wybrane zagadnienia. 3. Cenzura w kulturze i literaturze przedrozbiorowej. 4. Kategorie kultury w literaturze przedrozbiorowej (czas, przestrzeń, ciało). 5. Charakterystyka twórczości wybranych pisarzy doby staropolskiej i oświecenia. 6. Dramat i teatr w dobie przedrozbiorowej - charakterystyka. 7. Literatura i kultura staropolska w poezji współczesnej - wybrane zagadnienia. Zapoznanie z podstawowymi pojęciami: Media aetas, średniowiecze, mediewistyka, hagiografia, historiografia, rocznik, kronika, hymn, psalterz, parafraza, przekład, legenda, apokryf, pasja, wagant, egzegeza, teocentryzm, dualizm, relatywizm, romanizm, gotyk, inkunabuły, epitalamium, epitafium, inskrypcja, epistolografia, Septuaginta, Wulgata, renesans, humanizm, reformacja, arianizm, etos, sonet, inwokacja, epikureizm, stoicyzm, ars moriendi, patrystyka, moralistyka, eschatologia, klasycyzm, klasyk, alegoria, alegoreza, arkadia, misterium, moralitet, epigramat, fraszka, tren, pieśń, tragedia, komedia, loci communes, literatura sowizdrzalska, mecenat, postylla, zwierciadło, sentencja, retoryka, silva rerum, traktat, romans, manieryzm, barok, emblemat, akrostych, epika, epos, kolęda, kazanie, koncept, konceptyzm,	FILPL1A_W01 FILPL1A_W03 FILPL1A_U03 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K04

			marinizm, opera, pamiętnik, panegiryk, paszkwil, kontreformacja, sarmatyzm, sielanka, bajka, deizm, elegia, erotyk, klasycyzm postanisławowski (pseudoklasycyzm), Kuźnica Kołłątajowska, libertynizm, obiady czwartkowe, oda, okolicznościowa literatura polityczna, pamflet, poemat heroikomiczny, oświecenie, powieść, publicystyka, rokoko, satyra, sentymentalizm	
	HLP/romantyzm	3	1. Romantyczny światopogląd. 2. Koncepcja literatury: manifesty, programy, dyskusje. 3. Nowa świadomość estetyczna: melancholia, frenezja, gotycyzm, groteska, wzniosłość. 4. Korespondencja sztuk: literatura, malarstwo, muzyka. 5. Wizja natury w literaturze i malarstwie. 6. Dramat i teatr romantyczny. 7. Współczesne nawiązania do romantyzmu. Literatura wobec doświadczenia historycznego, społecznego, egzystencjalnego człowieka pierwszej połowy XIX wieku. Postawa człowieka romantycznego w kontekście do oświecenia, a także epok późniejszych. Liryka romantyczna. Liryka Norwida wobec tradycji romantycznej. Koncepcja miłości romantycznej. Romantyczna twórczość niepodległościowa. Ironia romantyczna, poetyka dzieła otwartego. Egzotyzm romantyczny. Kultura szlachecka w polskim romantyzmie.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03
	HLP/pozytywizm/MP	5	Periodyzacja literatury polskiej lat 1864-1918 z uwzględnieniem nowych propozycji historyków literatury (wąskie i szerokie pojęcie modernizmu), a także kwestii spornych, dotyczących wewnętrznych cesur czasowych (przełom antypozytywistyczny, rok 1905, 1914) i przemian świadomości społeczno-kulturowej społeczeństwa polskiego; wpływ zmian cywilizacyjnych (rozwój przemysłu, upowszechnienie prasy) na społeczny kontekst literatury. Wpływ zagranicznych przedstawicieli filozofii pozytywistycznej (A. Comte, J.S. Mill, H. Spencer, H. Taine, E. Renan, K. Darwin) na obraz literatury polskiej i kształtowanie charakterystycznych dla epoki poglądów (m.in. monizm przyrodniczy, utylitaryzm, organicyzm, scjentyzm, ewolucjonizm, determinizm). Recepcja myśli A. Schopenhauera, F. Nietzschego, H. Bergsona, Z. Freuda wśród twórców i myślicieli okresu Młodej Polski. Zjawisko dekadencji jako motyw przewodni wczesnej fazy modernizmu; witalizm i awangardyzm jako główne nurty twórczości dojrzałego i schyłkowego modernizmu na ziemiach polskich. Literatura wobec głównych wydarzeń historycznych i politycznych: pozytywizm warszawski i konserwatyści galicyjscy, obrazy powstania styczniowego, rewolucji 1905 roku oraz I wojny światowej. Pozytywiści i młodopoleanie wobec	FILPL1A_W01 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_U04 FILPL1A_K01

			romantyzmu i koncepcji walki zbrojnej. Problemy życia literackiego i geografia literacka (warszawska Szkoła Główna, tzw. pozytywizm galicyjski, cenzura i obiegi alternatywne literatury, młodopolski kabaret, teatr i cyganeria krakowska, Młoda Polska „tatrzańska”, młodopolski Paryż literacki, wokół kulturotwórczej funkcji skandalu i legendy literackiej, antagonizm artysty i filistra). Prasa jako forum dyskusji literackiej i medium literatury – wokół sporów „starej” i „młodej” prasy, polemiki na temat powieści historycznej, dyskusja wokół naturalizmu w Polsce, rola „Życia” i „Chimery” w sporze o cele sztuki i jej stosunek do społeczeństwa; manifesty ideologiczne pozytywizmu i Młodej Polski. Krytyka literacka przełomu XIX i XX w. i jej rola w „kampanii likwidacyjnej” Młodej Polski (S. Brzozowski, K. Irzykowski). Historia, przedstawiciele oraz wyznaczniki estetyczne i światopoglądowe głównych prądów, stylów i konwencji literackich okresu pozytywizmu i Młodej Polski: realizm, naturalizm, impresjonizm, symbolizm, ekspresjonizm, secesja, parnasizm, neoklasycyzm, franciszkanizm, początki awangardy. Gatunki narracyjne i ich odmiany charakterystyczne dla danej epoki oraz przemiany w poetyce ówczesnej prozy: powieść tendencyjna, powieść realistyczna, naturalistyczna powieść eksperymentalna, szkic, obrazek, nowela, felieton, kronika, listy z podróży, reportaż – w dobie pozytywizmu; powieść młodopolska, powieść polifoniczna, powieść autotematyczna, dziennik intymny, dramat symboliczny, poemat prozą – w epoce Młodej Polski. Wybrane tematy ówczesnej literatury i publicystyki (m.in. emancypacja kobiet, asymilacja Żydów, problem nierówności społecznej, praca u podstaw, praca organiczna, legenda powstania styczniowego, nastrojowy pejzaż, erotyka, folklor, Daleki Wschód, egzotyzm, Biblia, antyk) oraz postawy artystyczne, społeczne i filozoficzne (m.in. organicznikowska, racjonalistyczna, naturalistyczna, dekadencja, autotematyczna, szydercza, rewolucyjna, neoromantyczna). Życie i twórczość najwybitniejszych polskich pisarzy i dramaturgów przełomu XIX i XX w., m.in. E. Orzeszkowej, B. Prusa, H. Sienkiewicza, G. Zapolskiej, S. Wyspiańskiego, S. Żeromskiego, W.S. Reymonta, W. Berenta, K. Irzykowskiego. Zapomniana liryka pozytywizmu (m.in. A. Asnyk, M. Konopnicka, Z. Trzemeszewska). Liryka Młodej Polski – twórczość poetycka m.in. K. Tetmajera, J. Kasprówicza, T. Micińskiego, L. Staffa, B. Leśmiana. Świadomość literacka pozytywistów i młodopolarów – pierwsze wystąpienia programowe (analiza i interpretacja artykułów m.in. A. Wiślickiego, P. Chmielowskiego, A. Świętochowskiego, E. Orzeszkowej, Z. Nałkowskiego, A. Górskiego, Z. Przesmyckiego, S. Przybyszewskiego). Przemiany prozy lat 1864-1918: problemy narracji, języka, konstytucji podmiotu	
--	--	--	--	--

			i fabuły w powieści tendencyjnej, powieści realistycznej, powieści naturalistycznej, powieści młodopolskiej na przykładzie wybranych utworów (np. <i>Marty</i> E. Orzeszkowej, <i>Nad Niemnem</i> E. Orzeszkowej, <i>Kaśki Kariatydy</i> G. Zapolskiej, <i>Ludzi bezdomnych</i> S. Żeromskiego). Wybrane tematy nowelistyki pozytywistycznej i młodopolskiej, np. obraz wsi, kwestia żydowska, biologiczna koncepcja człowieka i świata, wizja powstania styczniowego (analiza i interpretacja wybranych opowiadań spośród utworów E. Orzeszkowej, B. Prusa, H. Sienkiewicza, M. Konopnickiej, A. Dygasińskiego, S. Żeromskiego). Arcydzieło pozytywizmu: <i>Lalka</i> B. Prusa i jej wątki ideowe. Powieść historyczna pozytywizmu i Młodej Polski (np. Sienkiewicz a Żeromski). Literackie kreacje nerwowców i melancholików (np. <i>Bez dogmatu</i> H. Sienkiewicza). Analiza i interpretacja poezji impresjonistyczno-nastrojowej i ekspresjonistyczno-symbolicznej Młodej Polski (wybrane wiersze spośród utworów K. Tetmajera, J. Kasprówicza, T. Micińskiego, L. Staffa, B. Leśmiana, B. Ostrowskiej, M. Komornickiej, K. Zawistowskiej). Cyganeria Młodej Polski, rola Przybyszewskiego (lektura felietonów T. Boya-Żeleńskiego i wybranych tekstów S. Przybyszewskiego). Dramaturgia S. Wyspiańskiego – dialog z tradycją romantyczną i narodowymi mitami w <i>Weselu</i> lub/i <i>Wyzwoleniu</i>. Wybrane tematy literatury modernistycznej, m.in. młodopolski portret artysty (np. <i>Próchno</i> W. Berenta), modernistyczny dialog z Biblią (np. <i>Na Srebrnym Globie</i> J. Żuławskiego), modernistyczne mity miłości (np. <i>Dzieje grzechu</i> S. Żeromskiego), modernistyczna antropologia kulturowa (np. <i>Chłopi</i> W.S. Reymonta).	
	HLP/międzywojnie	3	1. Periodyzacja epoki Dwudziestolecia międzywojennego, najistotniejsze związki literatury tego okresu z historią i kulturą. 2. Przemiany cywilizacyjne (historyczne, naukowe, kulturowe) u progu XX w. w Europie. 3. Twórczość literacka okresu Dwudziestolecia międzywojennego. 3a: Poezja: ugrupowania poetyckie po roku 1918: ekspresjonizm poznański, krąg „Zdroju”, futuryści, Czartak, awangarda krakowska, Skamander, Kwadryga, druga awangarda wileńska (krąg „Żagarów”) i lubelska. 3b: Proza: nurt werystyczny w prozie w Dwudziestolecia międzywojennego – problematyka okresu I wojny światowej, zwrot ku konkretowi, obraz wojny, konsekwencje zachwianych norm moralnych i obyczajowych, elementy pacyfistyczne, różny stosunek do martyrologii i mitologii wojennej; powieść polityczna lat 1923–1926 (J. Kaden Bandrowski, <i>General Barcz</i>; Z. Nałkowska, <i>Romans Teresy Hennert</i>; S. Żeromski, <i>Przedwiośnie</i>); – realizm psychologiczny, zwrot ku autentyzmowi, realizm klasycyzujący (M. Dąbrowska, <i>Noce i dnie</i>; M.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W07 FILPL1A_U01 FILPL1A_U03 FILPL1A_U07 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03

			Kuncewiczowa, <i>Cudzoziemka</i>), autobiografia literacka lat dzieciństwa (E. Żegadłowicz, <i>Zmory</i>) – realizm społeczny (J. Kaden Bandrowski, <i>Mateusz Bigda</i>; J. Kurek, <i>Grypa szaleje w Naprawie</i>); – uspołeczniona proza ekspresjonizująca, związki z naturalizmem, problematyka społeczna, moralizatorstwo, irracjonalizm, pacyfizm; – powieść historyczna i historiozoficzna, historyczna literatura faktu (J. Iwaszkiewicz, <i>Czerwone tarcze</i>; W. Berent, <i>Nurt</i>. Nurt eksperymentalny w prozie Dwudziestolecia międzywojennego – proza nowatorska S. I. Witkiewicza (<i>Nienasycenie</i>), B. Schulza (<i>Sklepy cynamonowe</i>, <i>Sanatorium pod Klepsydrą</i>), W. Gombrowicza (<i>Ferdydurke</i>). 3c: Dramat i teatr: dramat awangardowy (S. I. Witkiewicz, W. Gombrowicz); realizm w dramacie międzywojennym (J. Szaniawski). Krytyka literacka w Dwudziestoleciu międzywojennym.	
	Polska literatura współczesna	5	Wykład: Periodyzacja literatury polskiej po 1939 roku; literatura okresu II wojny światowej; powojenne kształtowanie się życia literackiego w kraju i na emigracji (1945–1948); realizm socjalistyczny (1949–1955); literatura okresu odwilży – tematyka rozrachunkowa; orientacje w poezji polskiej po 1956 roku (moralistyczna, lingwistyczna, klasycystyczna, „poezja wyobraźni”); Nowa Fala w poezji i jej program; formacja „bruLionu”; formy i tematy prozy polskiej po 1956 roku; młoda proza polska po 1989 roku (metafikcja); twórcy polskiego dramatu współczesnego (Gombrowicz, Różewicz, Mrożek). Ćwiczenia: Poezja pokolenia 1920 – programy artystyczne i ich realizacje; Proza dokumentarna wobec doświadczeń wojenno-okupacyjnych; Problem Formy w twórczości Witolda Gombrowicza; Dramat polski po 1956 roku; Poezja pokolenia ’56; Współczesna powieść polityczna; Formy paraboliczne w prozie powojennej; Autoportret żydowski w prozie powojennej; Proza nostalgiczna; Proza „chłopska”; Proza historyczna; Metafikcja w prozie polskiej końca XX wieku (proza ponowoczesna); Poezja Nowej Fali – światopogląd i poetyka; Poeci „bruLionu” wobec nowofalowego modelu poezji; Polski esej powojenny; Formy współczesnej prozy niefikcyjnej.	FILPL1A_W03 FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_U01 FILPL1A_U03 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K04
	Teoria literatury	5	Wersyfikacja Podstawowe pojęcia wersyfikacyjne; zasady analizy wersyfikacyjnej; systemy wersyfikacyjne wiersza polskiego; odmiany heterometryczne i nieregularne wierszy regularnych; najpopularniejsze strofy w polskiej tradycji poetyckiej; rymy – różne możliwości klasyfikacji i związana z tym terminologia. Stylistyka Podstawowe pojęcia stylistyczne; rodzaje środków stylistycznych: związane z warstwą brzmieniową, słowotwórcze, przekształcenia semantyczne (tropy), składniowe, odwołania do zjawisk spoza języka literackiego danej epoki, odwołania do stylów literackich; rozpoznawanie i opis środków stylistycznych w tekstach literackich.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W03 FILPL1A_U01 FILPL1A_U04 FILPL1A_K01

			Genologia Kryteria podział na rodzaje. Liryka: pojęcia podstawowe; romantyczny i nowoczesny wzorzec liryki; problem fikcji w liryce; gatunki liryczne. Epika: pojęcia podstawowe; epickie formy językowo-stylistyczne; sposoby przytaczania wypowiedzi postaci; analiza narracji; podstawowe gatunki epickie i ich odmiany; gatunki mieszane; gatunki pograniczne. Dramat: podstawowe pojęcia; gatunki dramatyczne.	
	Literatura popularna	3	1. definicje, cechy, właściwości i warunki rozwoju literatury popularnej; krytyka literatury popularnej; problemy odbioru, funkcje kiczu i stereotypu, literatura popularna wobec literatury wysokiej; 2. klasyka polskiej literatury popularnej; podstawowe tematy, gatunki i odmiany literatury popularnej; bohaterowie masowej wyobraźni, fenomen popularności, 3. sposoby klasyfikowania i waloryzowania literatury popularnej, literatura popularna w dyskursie humanistycznym	FILPL1A_W01 FILPL1A_W05 FILPL1A_U01 FILPL1A_U03 FILPL1A_K01 FILPL1A_K04
	Literatura dla dzieci i młodzieży	2	Literatura dla dzieci i młodzieży we współczesnym świecie kultury; kategorie estetyczne w literaturze dla dzieci i młodzieży; współczesny stan badań o literaturze dla dzieci i młodzieży; typologia rodzajowa i gatunkowa w zakresie literatury dla dzieci i młodzieży; teksty poetyckie dla dzieci; utwory prozatorskie dla dzieci i młodzieży; baśń i jej rola w życiu dziecka; rola ilustracji w książkach dla dzieci i młodzieży; książka i czasopismo we współczesnej cywilizacji.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_W10 FILPL1A_U01 FILPL1A_U03 FILPL1A_K05
	Literatura powszechna	12	Literatura starożytnej Grecji i Rzymu. Jej wpływ na twórczość kolejnych epok. Główne prądy i gatunki literackie epoki. Znaczenie eposu. Biblia jako dzieło literackie. Gatunki biblijne i związane z Biblią. Dramat średniowieczny. Chansons de geste. Liryka prowansalska. Romans rycerski. Wzorce osobowe średniowiecza. Renesans. Humanizm. Reformacja. Zwrot do estetyki antycznej. Rozkwit nowelistyki. Barok. Konceptyzm. Manierizm. Poezja metafizyczna. Dramat elżbietański. Oświecenie. Klasycyzm. Racjonalizm. Wolterianizm. Dominacja tradycyjnych gatunków klasycystycznych. Rozwój powieści. Sentymentalizm. Preromantyzm angielski. „Sturm und Drang”. Charakterystyczne gatunki romantyczne. Synkretyzm gatunkowy i rodzajowy. Fragmentaryzm, poetyka dzieła otwartego. Walterskotyzm. Kreacja bohatera romantycznego. Model miłości romantycznej. Werteryzm. Bajronizm. Przedstawiciele romantyzmu niemieckiego, angielskiego, francuskiego, rosyjskiego. Realizm, pozytywizm, naturalizm. Rozwój powieści. Powieść realistyczna, powieść naturalistyczna, powieść polifoniczna. Modernizm, neoromantyzm, dekadentyzm, symbolizm, impresjonizm, parnasizm. Estetyzm. Hasło syntezy sztuk. Fin de siècle. Dramat symboliczny, dramat naturalistyczny.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W04 FILPL1A_U01 FILPL1A_U07 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02 FILPL1A_K05

			Awangarda, ekspresjonizm, futuryzm, dadaizm, kubizm, surrealizm, neoklasycyzm, akmeizm. Manifesty literackie. Europejscy poeci początku wieku XX. Nowe techniki narracyjne. Utopia, antyutopia, parabola. Wpływ dokonań psychologii na dzieło literackie. Eksperyment w powieści (M. Proust, J. Joyce, F. Kafka, J. Conrad). Literatura powszechna w XXI wieku.	
	Pogranicza literatury	2	Gatunki z pogranicza literatury, nauki i publicystyki. Eseistyka. Felieton. Publicystyka. Reportaż.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_U01 FILPL1A_U03 FILPL1A_K03
	Analiza utworu literackiego	2	Utrwalenie i rozszerzenie wiadomości oraz umiejętności z zakresu poetyki i teorii literatury; stosowanie różnych perspektyw i metod interpretacyjnych; rozpoznawanie i funkcjonalizowanie różnych poziomów i elementów tekstów literackich i nieliterackich (technik narracyjnych, metod kreacyjnych, zabiegów stylistyczno-językowych, układów kompozycyjnych itd.); wyjaśnianie sensu dzieła w kontekście literackim i kulturowym. Analiza i interpretacja konkretnych tekstów, wybranych przez osoby prowadzące zajęcia.	FILPL1A_W03 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01
	Nauki pomocnicze filologii polskiej	2	Nauki humanistyczne wchodzące w zakres nauk pomocniczych filologii polskiej; zasady przygotowania pracy naukowej; aparat naukowy książki: spis bibliograficzny (bibliografia), przypisy, indeksy; wzory opisu bibliograficznego pełnego i skróconego druku zwanego, czasopisma, dokumentu elektronicznego i innych dokumentów; opis bibliograficzny artykułu w wydawnictwie zwanym i ciągłym; bibliografie ogólne i specjalne; encyklopedie i słowniki ogólne, biograficzne, literackie, językowe, syntezy dziejów piśmiennictwa polskiego i epok literackich.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W04 FILPL1A_W09 FILPL1A_U01 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03
	Wiedza o kulturze	2	1. Pojęcie kultury 2. Wzory kultury 3. Podstawowe kategorie kultury: czas, przestrzeń 4. Ciało w kulturze 5. Związki pokrewieństwa-związki społeczne 6. Wzorce kultury w tradycji europejskiej: kultura tradycyjna, rycerska, szlachecka, mieszczańska 7. Krytyka i obrona kultury masowej	FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_U03 FILPL1A_U04 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03
	Wiedza o teatrze	2	Klasyfikacja teatrów, organizacja życia teatralnego, metody wyszukiwania informacji o teatrze; Kulturowe źródła teatru - zarys historyczny teatru od antyku po współczesność;	FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03

			Elementy i język teatru: sztuka aktorska, reżyseria, inscenizacja, plastyka teatralna, muzyczność; Podstawy analizy spektaklu; Zapoznanie z twórczością wybranych artystów i niektórymi dziełami sztuki teatralnej.	FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K04
	Wiedza o filmie	2	1. Film, jego istota, język, tworzywo i funkcje. 2. Gatunki i różnorodność form filmowych. 3. Wybitni twórcy kina i ich dzieła. 4. Analiza i interpretacja dzieła filmowego – założenia ogólne. 5. Film wobec innych sztuk – związki i zależności.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_U07 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03 FILPL1A_K04
	Wiedza o sztuce	2	1. Wybrane zagadnienia sztuki antycznej. Kanony. 2. Sztuka epoki średniowiecza – Bizancjum, romanizm i gotyk. 3. Renesans i barok w sztuce europejskiej. 4. Nurt klasycystyczny – romantyczny. 5. Od impresjonizmu do modernizmu w sztuce europejskiej. 6. Wybrane kierunki i nurty w sztuce XX/XXI wieku.	FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_U08 FILPL1A_K03 FILPL1A_K04
	Język łaciński	5	1. Fleksja: deklinacje I-V; zaimki; czasowniki czterech koniugacji w następujących formach: - indicativus praesentis, imperfecti, perfecti, futuri I, activi i passivi; - infinitivus praesentis, perfecti; - imperativus praesentis activi i passivi; - coniunctivus praesentis, imperfecti activi i passivi; - participium praesentis activi, participium perfecti passivi, participium futuri activi i passivi; - Gerundium; - Supinum; - czasownik „esse” i jego złożenia. 2. Składnia: szyk zdania pojedynczego; zdania złożone podrzędnie; dopełnienie po przeczeniu; Accusativus duplex; Nominativus duplex; Dativus possessivus; Accusativus cum infinitivo; Nominativus cum infinitivo; Ablativus absolutus; Coniugatio periphrastica passiva; coniunctivus w zdaniu głównym; składnia nazw miast; Ablativus comparationis; Ablativus temporis, Ablativus loci, Ablativus separationis; rząd przymków. 3. Tłumaczenie tekstów adaptowanych i fragmentów utworów autorów starożytnych (Cezara, Cyserona, Seneki, Katullusa, Wergiliusza, Horacego, Owidiusza)	FILPL1A_W02 FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_U04 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03
	Gramatyka opisowa języka polskiego	6	Fonetyka i fonologia. Podstawowe pojęcia fonetyki i fonologii. Fone a głoska. Cechy fonologiczne i nefonologiczne głosek. Zależności między	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02

			wymową a pisownią. Artikulatoryjna istota miękkości. Głoskowa realizacja liter <i>ę</i> i <i>ą</i>. Morfologia – fleksja. Podstawowe pojęcia fleksji. Zasady doboru końcówek. Kategorie fleksyjne. Morfologia – słowotwórstwo. Podstawowe pojęcia słowotwórstwa. Typy derywacji. Funkcje i znaczenie formantów. Składnia – podstawowe pojęcia. Typy składni. Kryteria wyodrębniania wypowiedzi. Typy wypowiedzi. Fonetyka i fonologia. Uwarunkowania pozycyjne głosek. Wymowa regionalna. Pismo fonetyczne. Fleksja. Deklinacja rzeczowników, przymiotników, liczebników i zaimków. Koniugacja czasowników. Słowotwórstwo – Analiza słowotwórcza rzeczowników, przymiotników, przysłówków, czasowników i liczebników. Gniazda słowotwórcze. Składnia. Analiza wypowiedzi pojedynczych i złożonych.	FILPL1A_W03 FILPL1A_U01 FILPL1A_U02 FILPL1A_U03 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02 FILPL1A_K03
	Gramatyka historyczna języka polskiego	2	Gramatyka historyczna języka polskiego jako dyscyplina językoznawcza. Metody badawcze językoznawstwa historycznego. Pochodzenie języka polskiego (od epoki praindoeuropejskiej po prasłowiańską). Wstęp do dziejów wokalizmu: Prasłowiańskie prawa i opozycje fonologiczne. Wczesnopolski system wokaliczny z IX w. Najważniejsze tendencje rozwojowe polskiego systemu wokalicznego. Wstęp do konsonantyzmu: wczesnopolski system konsonantyczny z IX w. i jego źródła (prasłowiańskie palatalizacje tylnojęzykowych I, II, III; palatalizacje z jotą), spółgłoskowe opozycje fonologiczne. Podstawowe kierunki rozwojowe polskiego systemu konsonantycznego. Wprowadzenie do fleksji imiennej: prasłowiański i współczesny polski podział na klasy deklinacyjne; najważniejsze tendencje rozwojowe fleksji prasłowiańskiej rzeczownika, przymiotnika i zaimka na gruncie polskim. Wprowadzenie do fleksji werbalnej: struktura morfologiczna wyrazu a koniugacja w języku prasłowiańskim i polskim; prasłowiański i polski podział na klasy koniugacyjne; rozwój koniugacji na gruncie polskim; najważniejsze tendencje rozwojowe fleksji werbalnej w języku polskim. Dzieje wokalizmu: Przegląd lechicki i jego konsekwencje w polszczyźnie. Konsekwencje zaniku i wokalizacji jerów. Rozwój sonantów na gruncie polskim. Rozwój iloczasu w języku polskim (źródła długości samogłosek na gruncie polskim; zanik iloczasu i jego konsekwencje; losy samogłosek pochylonych; zanik samogłosek pochylonych). Ewolucja samogłosek nosowych. Rozwój polskiego systemu konsonantycznego: Fonologizacja miękkości spółgłosek. Polskie palatalizacje spółgłoskowe. Procesy dyspalatalizacyjne.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_U01 FILPL1A_U04 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03

			Rozwój spółgłosek w pozycjach zależnych i grupach spółgłoskowych. Fleksja imienna: Ewolucja podstawowych kategorii fleksyjnych: prasłowiańskie – polskie. Rozwój deklinacji rzeczowników na gruncie polskim (tendencja do uproszczeń odmiany – tendencja do komplikacji odmiany). Najważniejsze zmiany w deklinacji zaimków, przymiotników (formy odmiany prostej i złożonej) oraz liczebników. Tendencje rozwojowe polskiej fleksji imiennej – podsumowanie. Fleksja werbalna: kształtowanie się systemu koniugacyjnego w języku polskim i konsekwencje przekształceń klas koniugacyjnych. Formy czasu teraźniejszego. Staropolska odmiana słowa posiłkowego <i>być</i>; kształtowanie się nowej odmiany w XVI wieku. Rozwój czasów przeszłych (pozostałości aorystu i imperfectum w staropolszczyźnie; ewolucja form czasu przeszłego złożonego; budowa i funkcje czasu zaprzęzłego). Czas przyszły złożony i prosty. Ewolucja form trybu rozkazującego i warunkowego. Historia imiesłówów; ewolucja form i funkcji. Bezokolicznik. Tendencje rozwojowe polskiej fleksji werbalnej – podsumowanie. Ponadto: analiza historycznojęzykowa form z zabytków piśmiennictwa ze szczególnym uwzględnieniem w/w procesów, praca ze słownikami etymologicznymi.	
	Historycznojęzykowa analiza tekstów literackich	2	Każde kolejne ćwiczenia to szczegółowa historycznojęzykowa analiza archaicznych form fonetycznych, fleksyjnych, słowotwórczych, składniowych i leksykalnych występujących w dziełach literatury polskiej wymienionych w aktualnej podstawie programowej MEN. Analizie towarzyszy kontekst kulturowy i historyczny. Proponowane bloki utworów (bądź ich fragmentów) do analizy na ćwiczeniach (według wyboru prowadzącego i studentów): 1. Zabytki językowe doby staropolskiej (od połowy XII w. do przełomu XV/XVI: <i>Biblia kr. Zofii</i> (<i>Genesis I-II</i> – opis stworzenia świata i człowieka); <i>Psalterz floriański</i>, <i>Psalterz puławski</i> (wybrane psalmy); <i>Bogurodzica</i>; <i>Lament świętokrzyski</i>; 2. Zabytki językowe doby średniopolskiej (od XVI w. do ok. połowy XVIII w.): a) renesans: Jan Kochanowski (wybrane fraszki, pieśni, psalmy, <i>Treny</i>, np. V, VII, VIII); b) barok: Mikołaj Sęp Szarzyński, Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn (wybrane utwory); Jan Chryzostom Pasek: <i>Pamiętniki</i>; 3. Zabytki językowe doby nowopolskiej (od połowy XVIII w. do 1939 r.): a) oświecenie: Ignacy Krasicki (wybrane bajki, satyry, fragmenty <i>Monachomachii</i>); b) romantyzm: Adam Mickiewicz (<i>Dziady cz. II</i>, <i>Dziadów część III</i>, <i>Dziady część IV</i>; <i>Pan Tadeusz</i>; wybrane sonety, ballady i wiersze, np. <i>Romantyczność</i>, <i>Reduta</i>	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_U01 FILPL1A_U04 FILPL1A_U08 FILPL1A_K03

			<i>Ordona</i>); Juliusz Słowacki (<i>Balladyna, Kordian, Fantazy</i>, wybrane wiersze); Zygmunt Krasiński (<i>Nie-Boska Komedia</i>); Cyprian K. Norwid (wybrane wiersze); Aleksander Fredro (<i>Zemsta</i>); c) pozytywizm: Henryk Sienkiewicz (<i>W pustyni i w puszczy; Quo vadis, Krzyżacy</i> lub <i>Potop</i>); Bolesław Prus (<i>Lalka</i>); d) Młoda Polska: Jan Kasprzowicz, Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Leopold Staff – wybrane wiersze; Stanisław Wyspiański: <i>Wesele</i>; e) okres międzywojenny: Stefan Żeromski (<i>Ludzie bezdomni, Wierna rzeka, Echa leśne, Przedwiośnie</i>); Kornel Makuszyński (<i>Szatan z siódmej klasy</i>); Jan Brzechwa (<i>Akademia Pana Kleksa</i>); wybrane wiersze autorów: Konstanty Ildefons Gałczyński, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Kazimierz Wierzyński, Julian Tuwim; Bolesław Leśmian, Jan Lechoń, Julian Przyboś, Józef Czechowicz, wybrany dramat (np. <i>Szewcy</i> Stanisława Ignacego Witkiewicza); wybrana powieść: Maria Kuncewiczowa (<i>Cudzoziemka</i>); Zofia Nałkowska (<i>Granica</i>); Analiza historycznojęzykowa dowolnego utworu wybranego przez studentów.	
	Wstęp do językoznawstwa	2	Język naturalny na tle innych systemów semiotycznych. Język a językoznawstwo. Działy językoznawstwa. Jednostki językowe na poszczególnych poziomach: fonemy, morfemy, leksemy (wyrazy tekstowe), wypowiedzenia. Kategorie gramatyczne i słowotwórcze. Sposoby opisywania języka (opis strukturalny, gramatyka transformacyjno-generatywna, językoznawstwo kognitywne). Zarys historii językoznawstwa (źródła, kierunki, najwybitniejsi przedstawiciele. Zagadnienia związane ze znaczeniem w języku. Język mówiony a pisany (wypowiedź a tekst). Wewnętrzne zróżnicowanie języka (odmiany regionalne, środowiskowe i funkcjonalne języka). Zewnętrzne zróżnicowanie języka (klasyfikacja typologiczna języków). Kontakty między językami (zapożyczenia). Pogranicza językoznawstwa: a) socjolingwistyka; b) pragmatyka językowa; c) psycholingwistyka; d) etnolingwistyka. Leksykologia: definicja, przedmiot badań, działy, związki z innymi dyscyplinami. Terminy: wyraz, leksem, jednostka leksykalna. Frazeologia, frazematyka, paremiologia. Słowniki frazeologiczne. Definiowanie znaczenia: koncepcje znaczenia, teoria pól znaczeniowych, relacje semantyczne między leksemami (polisemia, homonimia, synonimia i antonimia). Przegląd słowników homonimów, synonimów, antonimów. Słownictwo jako interpretacja świata (koncepcja językowego obrazu świata i rola słownictwa w jego tworzeniu, stereotypy językowe). Słowniki stereotypów i symboli ludowych. Zróżnicowanie słownictwa: chronologiczne, terytorialne, funkcjonalne (stylowe), emocjonalne; typologia odmian polszczyzny; sposoby wzbogacania słownictwa. Przegląd słowników socjolektów, gwar, zapożyczeń, archaizmów, neologizmów. Leksykografia: definicja, przedmiot badań. Definicje słownikowe: budowa artykułu hasłowego, kwalifikatory, typy definicji, zasady definiowania, błędy w	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W05 FILPL1A_U01 FILPL1A_U02 FILPL1A_U04 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02 FILPL1A_K03

			definiowaniu. Porównanie definicji z wybranych słowników języka polskiego. Słowniki na ziemiach polskich – przeszłość i współczesność.	
	Dialektologia	2	I. Podstawowe terminy dialektologiczne i dialektograficzne. II. Podział i ugrupowanie dialektów polskich wg K. Nitscha na podstawie skrzyżowania dwóch izoglos: mazurzenia i fonetyki międzywyrazowej. Mazurzenie i zjawiska pokrewne: jabłonkowanie (sziakanie) i kaszubienie oraz ich geografia językowa. III. Charakterystyka językowa wybranych poddialektów Małopolski: A. Archaiczna gwara podhalańska. Językowa i etniczna odrębność Podhala. B. Gwary Małopolski środkowo-północnej, np. Sandomierskie, grupa kielecko-miechowska. IV. Dialekt mazowiecki. Podziały językowe Mazowsza na tle podziałów pozajęzykowych. Zasięgi niektórych mazowizmów leksykalnych, morfologicznych, fonetycznych. V. Ugrupowania dialektu śląskiego i wielkopolskiego. A. Zróżnicowanie narzecza śląskiego: śląskie gwary mazurzące i niemazurzące. Regionalne słownictwo śląskie. Archaizmy leksykalne (polskie), zapożyczenia czeskie i niemieckie w dialekcie śląskim. B. Centralny dialekt wielkopolski. Dialektalna Wielkopolska południowa i Wielkopolska pn.-zachodnia. Dyftongiczna wymowa samogłosek w gwarach Wielkopolski. Regionalne słownictwo wielkopolskie. Wpływy interdialektalne śląsko-wielkopolskie. VI. Wybrane cechy językowe kaszubszczyzny. Status językowy kaszubszczyzny. w przeszłości i obecnie. Źródła witalności j. kaszubskiego. VII. Z zagadnień polskiej leksykografii gwarowej. VIII. Gwary polskie w Internecie.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W04 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K03
	Komunikacja językowa	2	1. Proces komunikacji językowej – podstawowe pojęcia. 2. Funkcje języka w komunikacji. 3. Uczestnicy komunikacji i ich intencje. Sposoby realizowania i rozpoznawania intencji. 4. Strategie nadawczo-odbiorcze w komunikacji. 5. Bariery komunikacji: indywidualne, grupowe, społeczne. 6. Kultura języka w komunikacji. Skuteczność komunikowania.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W08 FILPL1A_U05 FILPL1A_U06 FILPL1A_K01 FILPL1A_K04
	Praktyczna stylistyka	2	Komunikacja językowa. Zróżnicowanie współczesnego języka polskiego. Gatunki wypowiedzi. Poprawność językowa. Sprawność językowa. Etyka i estetyka wypowiedzi.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_W04 FILPL1A_U01 FILPL1A_U06 FILPL1A_U08

				FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Kultura języka	4	Poprawność językowa jako podstawowy składnik kultury języka. System językowy, norma, uzus. Innowacja językowa. Błąd językowy. Dwa poziomy normy językowej we współczesnej polszczyźnie. Kryteria poprawności językowej. Wydawnictwa poprawnościowe. Poradnictwo językowe. Zasady normatywnej wymowy polskiej. Akcent w języku polskim. Poprawność w zakresie fleksji. Poprawność w zakresie słowotwórstwa. Zagadnienia poprawności składniowej. Zagadnienia poprawności leksykalnej i frazeologicznej Podstawowe zasady pisowni polskiej. Zasady oznaczania samogłosek i spółgłosek oraz ich pisowni. Pisownia określonych typów formacji słowotwórczych oraz wybranych form deklinacyjnych. Użycie wielkiej i małej litery. Pisownia łączna lub rozdzielna. Zasady dzielenia wyrazów. Pisownia skrótów i skrótowców. Zasady pisowni nazw własnych. Zasady transkrypcji i transliteracji. Specyfika polskiej interpunkcji, funkcje znaków interpunkcyjnych. Interpunkcja w zdaniu pojedynczym, w zdaniu współrzędnie złożonym oraz w zdaniu podrzędnie złożonym.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W03 FILPL1A_U05 FILPL1A_U07 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Formy wypowiedzi w praktyce językowej	2	Etapy tworzenia tekstu: od fazy koncepcyjnej, przez redakcję aż do korekty tekstu. Zależności między stylistyką tekstu a relacją między nadawcą a odbiorcą. Oficjalność a nieoficjalność kontaktu. Poprawność językowa tekstu, jego spójność i skuteczność komunikacyjna. Rzetelne cytowanie i skuteczne streszczanie gotowych wypowiedzi. Sposoby przyciągania uwagi i sprawnego przekazywania informacji za pomocą elementów wizualnych	FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_W04 FILPL1A_U01 FILPL1A_U06 FILPL1A_U07 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Wykład monograficzny	1	1. Kondycja literatury we współczesnym świecie. 2. Relacje między literaturą a innymi dziedzinami kultury. 3. Literatura jako produkt. 4. Dzieło literackie i jego sposoby istnienia we współczesnej kulturze. 5. Lektura i jej funkcje; modele lektury. 6. Lektura wybranych tekstów literackich.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W05 FILPL1A_W06 FILPL1A_U05 FILPL1A_U08 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03

	Kognitywizm	2	Znaczenie w umyśle, języku i kulturze. Kategoryzowanie świata (prototypy, teorie i relatywizm językowy). Porządkowanie wiedzy o świecie (ramy w umyśle). Odwzorowania między ramami (metafora). Odwzorowania wewnątrz ram (metonimia jako proces poznawczy i kulturowy). Wewnątrz- i międzykulturowe zróżnicowanie metafor. Ucieleśniony umysł (rola schematów wyobrażeniowych). Różne sposoby konstruowania świata (uwaga, osąd i porównanie, perspektywa, ogólna struktura). Konstruowanie znaczenia w dyskursie (przestrzeń mentalne). Amalgamaty pojęciowe.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W04 FILPL1A_U01 FILPL1A_U02 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Wykład kulturoznawczy	1	1. Definicje i stratyfikacja kultury. 2. Miejsce tradycji w kulturze. 3. Akulturacja, dyfuzja i konwergencja kulturowa. 4. Charakterystyka enkulturacji i inkulturacji. 5. Kultura wysoka a kultura masowa. 6. Proces globalizacji, glokalizacji i homogenizacji kultury. 7. Wielokulturowość w procesie przemian społeczno-politycznych. 8. Sacrum, mit, stereotyp w kulturze. 9. Kultura a środki społecznej komunikacji. 10. Tożsamość kulturowa.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W04 FILPL1A_W06 FILPL1A_W10 FILPL1A_U03 FILPL1A_U05 FILPL1A_U10 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03 FILPL1A_K04
	Analiza tekstu kultury	2	Pole semantyczne tekstu kultury, aksjologia, alegoria, alegoreza, artefakt, dekonstrukcja, ekfrazja, filozofia dzieła, ikonografia, ikonologia, interferencja znaczeń, interpretacja, intertekstualność, język przekazu, kod i kontekst kulturowy, konceptualizacja, negocjacja znaczeń tekstu kultury, odczytanie intencji twórcy przez odbiorcę, parabola, paradygmat kulturowy, polemika, przedrozumienie, przekład intersemiotyczny, reinterpretacja, relewantność tekstu kultury, semiotyka, Sitz im Leben, stratyfikacja analizy i interpretacji tekstów kultury, symbol. Przedstawienie reprezentatywnych i zróżnicowanych gatunkowo tekstów kultury polskiej i światowej.	FILPL1A_W02 FILPL1A_W04 FILPL1A_W06 FILPL1A_W07 FILPL1A_U03 FILPL1A_U05 FILPL1A_U10 FILPL1A_K01 FILPL1A_K03 FILPL1A_K04
	Konwersatorium obcojęzyczne	6	Zajęcia częściowo prowadzone w języku obcym (np. angielskim). Zakres badań i cele językoznawstwa. Zakres badań i cele literaturoznawstwa. Językoznawstwo a inne dyscypliny naukowe. Literaturoznawstwo a inne dyscypliny naukowe. Terminologia językoznawcza. Terminologia literaturoznawcza. Wybrane szkoły językoznawcze. Elementy poetyki. Warsztat pracy literaturoznawcy/językoznawcy.	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_U01 FILPL1A_U02 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02
	Seminarium licencjackie	10	Analiza zebranych przez studentów materiałów oraz przegląd zakresu dotychczas zgromadzonych opracowań przydatnych dla wybranych przez studentów	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02

			tematów. Ocena ich przydatności. Uzupełnianie i poszukiwanie dodatkowych opracowań powiązanych z omawianymi tematami. Omawianie stanu zaawansowania poszczególnych prac dyplomowych. Czytanie, komentowanie i dyskusja nad przedstawianymi sukcesywnie rozdziałami prac, ich treścią i kompozycją. Weryfikacja zawartości rozdziałów prac. Korygowanie usterek w aparacie naukowym prac: spisie bibliografii podmiotowej i przedmiotowej, opisach bibliograficznych książek oraz opisach bibliograficznych artykułów z czasopism i internetu, a także przypisach bibliograficznych, rzeczowych, słownikowych wraz z sposobem zamieszczania ich w pracy. Przygotowanie prac do oceny pod względem merytorycznym i formalnym. Doskonalenie języka i stylu naukowego. Korekta techniczna prac pod kątem dostosowania ich do wymogów przepisów uczelnianych. Końcowa analiza oraz sprawdzanie strony merytorycznej i językowej prac.	FILPL1A_W03 FILPL1A_W05 FILPL1A_U01 FILPL1A_U04 FILPL1A_U06 FILPL1A_U07 FILPL1A_U09 FILPL1A_K01
PRZEDMIOTY DO WYBORU		51		
Blok: filologia polska nauczycielska				
		16	Zaburzenia komunikacji i mowy Rozwój mowy dziecka Grafomotoryka i grafoterapia Nauka czytania w kontekście zaburzeń komunikacji Psychopatologia wieku dziecięcego z elementami neurologii Warsztat pracy polonisty Informatyka dla filologów Metody pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami komunikacyjnymi Podstawy neurodydaktyki Struktura i organizacja procesu diagnostyczno-terapeutycznego Podstawy komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC) Arteterapia Elementy biblioterapii Dysleksja	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_W04 FILPL1A_W06 FILPL1A_W08 FILPL1A_W10 FILPL1A_U01 FILPL1A_U02 FILPL1A_U04 FILPL1A_U05 FILPL1A_U06 FILPL1A_U07 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_U10 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02 FILPL1A_K04 FILPL1A_K05
Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne			Psychologia	

	15	Psychologia ogólna Psychologia rozwojowa Psychologia społeczno-wychowawcza	NAU1_W02 NAU1_W03 NAU1_W06 NAU1_W12 NAU1_W14 NAU1_W15 NAU1_U01 NAU1_U03 NAU1_U07 NAU1_U10 NAU1_U11 NAU1_U12 NAU1_U18 NAU1_K02 NAU1_K03
		Pedagogika Podstawy prawne i organizacyjne systemu oświaty Pedeutologia Podstawy pracy wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej nauczyciela Diagnoza nauczycielska i praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi Doradztwo edukacyjno-zawodowe	NAU1_W01 NAU1_W02 NAU1_W03 NAU1_W04 NAU1_W05 NAU1_W06 NAU1_W07 NAU1_W08 NAU1_W09 NAU1_W10 NAU1_W11 NAU1_W15 NAU1_U01 NAU1_U03 NAU1_U04 NAU1_U05 NAU1_U06 NAU1_U07 NAU1_U12 NAU1_U14 NAU1_U18

			NAU1_K01 NAU1_K02 NAU1_K03 NAU1_K04 NAU1_K05 NAU1_K06 NAU1_K07
		Praktyki zawodowe	NAU1_W01
		Praktyka zawodowa psychologiczno-pedagogiczna ciągła (szkoła podstawowa)	NAU1_W04 NAU1_W07 NAU1_W08 NAU1_W09 NAU1_W11 NAU1_U01 NAU1_U03 NAU1_U13 NAU1_U18 NAU1_K02 NAU1_K07
Podstawy dydaktyki i emisja głosu	5	Podstawy dydaktyki	NAU1_W02
		Dydaktyka ogólna	NAU1_W03 NAU1_W04 NAU1_W06 NAU1_W12 NAU1_W15 NAU1_U02 NAU1_U03 NAU1_U07 NAU1_U09 NAU1_U10 NAU1_U13 NAU1_K02 NAU1_K06
		Emisja głosu	NAU1_W06
		Emisja głosu Język w procesie kształcenia	NAU1_W12 NAU1_W13 NAU1_W14

			NAU1_W15 NAU1_U12 NAU1_U13 NAU1_U15 NAU1_U16 NAU1_K01 NAU1_K04 NAU1_K07
Przygotowanie dydaktyczne do nauczania języka polskiego	15	Dydaktyka języka polskiego (szkoła podstawowa) Trudności w procesie czytania i pisania z metodyką postępowania terapeutycznego na języku polskim Praktyka zawodowa dydaktyczna z języka polskiego w szkole podstawowej (śródroczna) Praktyka zawodowa dydaktyczna z języka polskiego w szkole podstawowej (ciągła)	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_W04 FILPL1A_W06 FILPL1A_W08 FILPL1A_W10 FILPL1A_U01 FILPL1A_U02 FILPL1A_U04 FILPL1A_U05 FILPL1A_U06 FILPL1A_U07 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_U10 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02 FILPL1A_K04 FILPL1A_K05 NAU1_W08 NAU1_W12 NAU1_W14 NAU1_W15 NAU1_U02 NAU1_U04

			NAU1_U12 NAU1_U15 NAU1_K01
Blok nienauczycielski: redakcyjno-wydawniczy			
	51	Edycja tekstów rękopiśmiennych Podstawy tekstologii i edytorstwa naukowego Zarys historii polskiego edytorstwa naukowego Współczesne teorie edytorstwa Adiustacja i korekta Komputerowa redakcja tekstu (skład i łamanie) Projektowanie graficzne Publikacje elektroniczne i warsztat multimedialny Podstawy grafiki wektorowej Projektowanie stron internetowych E-publikacje/edycja publikacji elektronicznych w e-books Książka artystyczna Prawo autorskie, prasowe i wydawnicze Współczesny rynek wydawniczy Redakcja językowa tekstu Zabytki książki rękopiśmiennej i drukowanej Warsztaty intrologatorskie Oprawa i naprawa książek Praktyka zawodowa (w wydawnictwie lub redakcji)	FILPL1A_W01 FILPL1A_W02 FILPL1A_W03 FILPL1A_W04 FILPL1A_W07 FILPL1A_W08 FILPL1A_W10 FILPL1A_U01 FILPL1A_U02 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_U10 FILPL1A_K01 FILPL1A_K02 FILPL1A_K03 FILPL1A_K05
Język polski (lektorat)	4	W ramach przedmiotu realizowane będą treści dotyczące nauczania języka polskiego (lektorat), w treści nauczania włączono zagadnienia związane z polską kulturą (filmem, teatrem), historią i tradycją. W obrębie przedmiotu będą też realizowane zagadnienia związane z kształceniem umiejętności sprawnego pisania. 1. Treści leksykalne: Zagadnienia, które występują w stosowanych na zajęciach podręcznikach na poziomie B2 (np. szkoła i studia; moda i uroda, praca, rynek pracy; sklepy, handel, konsumpcja; Polska od kuchni; urzędy i usługi, słownictwo ekonomiczne; życie polityczne w Polsce; leksyka dotycząca przyrody i środowiska; kultura; religia i wiara). 2. Treści gramatyczne: Zgodne z sylabusem podręczników przewidzianych dla poziomu B2 dla danego	

		języka i zgodne z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. 3.Funkcje językowe: Zgodne z sylabusem podręczników dla poziomu B2 i pozwalające studentom na porozumiewanie się w języku obcym (np. branie czynnego udziału w dyskusjach, wyrażanie emocji oraz wyrażanie swoich opinii, argumentowanie i formułowanie swojego punktu widzenia w formie ustnej i pisemnej, dokonywanie prezentacji).	
PRAKTYKI (wymiar, zasady i forma): STUDIA I STOPNIA blok: filologia polska nauczycielska STUDIA I STOPNIA blok nienauczycielski: redakcyjno-wydawniczy		Na studiach licencjackich I stopnia, filologia polska nauczycielska, realizowana jest praktyka zawodowa dydaktyczna z języka polskiego w szkole podstawowej. Obejmuje ona 120 godzin zajęć, z czego 60 praktyka śródroczna, 60 zaś to praktyka ciągła. Za praktyki student otrzymuje łącznie 6 punktów ECTS. W ramach przygotowania pedagogicznego student odbywa praktykę zawodową psychologiczno-pedagogiczną (ciągłą) w szkole podstawowej w liczbie 30 godz. (2 ECTS). W sumie praktyka obejmuje 8 ECTS. Praktyka kończy się zaliczeniem z oceną. Praktyka zawodowa (w wydawnictwie lub redakcji) ma charakter ciągły, obejmuje 150 godzin. Praktyka kończy się zaliczeniem z oceną. Student otrzymuje 8 punktów ECTS (6 semestr).	NAU1_W01 NAU1_W04 NAU1_W07 NAU1_W08 NAU1_W09 NAU1_W11 NAU1_U01 NAU1_U03 NAU1_U13 NAU1_U18 NAU1_K02 NAU1_K07 FILPL1A_W10 FILPL1A_U07 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K01 FILPL1A_K05 FILPL1A_W04 FILPL1A_W09 FILPL1A_W10 FILPL1A_U07 FILPL1A_U08 FILPL1A_U09 FILPL1A_K04 FILPL1A_K05
Razem	180		

Studentów studiów stacjonarnych obowiązują zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze 60 godzin łącznie, zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS.

Studentów obowiązuje szkolenie dotyczące bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, w wymiarze nie mniejszym niż 4 godziny, w zakresie uwzględniającym specyfikę kształcenia w uczelni i rodzaj wyposażenia technicznego wykorzystywanego w procesie kształcenia.

Studentów obowiązuje szkolenie biblioteczne w wymiarze 2 godzin.

Studentów, którzy realizują ścieżkę nauczycielską, obowiązuje szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej (zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS).

Dla studentów obcokrajowców przeznaczony jest przedmiot język polski (lektorat) (4 ECTS).

14. SPOSOBY WERYFIKACJI I OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OSIĄGNIĘTYCH PRZEZ STUDENTA W TRAKCIE CAŁEGO CYKLU KSZTAŁCENIA:

Formy i metody prowadzenia zajęć oraz kryteria oceny i jej składowe określa karta przedmiotu. Osoba prowadząca zajęcia (na podstawie karty przedmiotu) określa szczegółowe efekty uczenia się i formę ich weryfikacji. Osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się określonych dla poszczególnych zajęć oznacza realizację założonej koncepcji kształcenia na kierunku filologia polska i uzyskanie efektów kierunkowych (sylwetka absolwenta). Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia odbywa się poprzez:

- 1) **proces dyplomowania** – poprzez prace dyplomowe weryfikuje się zakładane efekty uczenia się; oceniane są przez promotora i recenzenta;
- 2) **praktyki studenckie** – efekty uczenia się uzyskiwane przez praktyki studenckie są dopełnieniem koncepcji kształcenia. Weryfikacja efektów następuje zgodnie z regulaminem praktyk na kierunku filologia polska;
- 3) **wymianę międzynarodową studentów** – uzyskiwanie informacji od studentów dotyczącej posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kontekście pobytu w uczelni partnerskiej,
- 4) **osiągnięcia kół naukowych** – informacja zwrotna poprzez uzyskiwane recenzje zewnętrzne (publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, przyznane stypendium Rektora i Ministra);
- 5) **badanie losów absolwentów** – poprzez uzyskiwanie informacji zwrotnych z zakresu uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i ich przydatności na rynku pracy;
- 6) **badanie opinii pracodawców** – opiniowanie przez pracodawców programów studiów, w tym zakładanych efektów uczenia się i metod ich weryfikowania, szczególnie dotyczących kształcenia praktycznego.

Dodatkowo podstawą oceny realizacji efektów uczenia się są:

- 1) prace etapowe – realizowane przez studenta w trakcie studiów takie jak np. kolokwia, prace zaliczeniowe, projekty - według instrukcji przygotowanej przez osobę prowadzącą zajęcia (dodatkowe formy zaliczenia wymagają dodatkowych instrukcji);
- 2) egzaminy z przedmiotu – pytania przygotowane do egzaminu nie powinny wychodzić poza treści zawarte w karcie przedmiotu realizowanych w ramach wykładu; student ma prawo do uzasadnienia przez prowadzącego otrzymanej na egzaminie oceny.
Forma egzaminu: ustna, pisemna, testowa lub praktyczna określana jest przez prowadzącego wykład i zawarta w karcie przedmiotu.
 - a) egzamin ustny powinien być przeprowadzany w obecności innych studentów lub pracowników;
 - b) egzamin pisemny może być organizowany w formie testowej lub opisowej; egzamin przeprowadza się w sali dydaktycznej, w której jest możliwe właściwe rozlokowanie studentów, zapewniające komfort pracy i jej samodzielność; prowadzący egzamin ma prawo przerwać lub unieważnić egzamin w sytuacji, gdy praca studenta nie jest samodzielna (student korzysta z niedopuszczonych materiałów, urządzeń i z pomocy innych osób).
- 3) zaliczenie i zaliczenie z oceną – osoba prowadząca zajęcia określa kryteria oceny, podaje jej składowe i uzasadnia w sposób opisowy ocenę otrzymaną przez studenta na zaliczeniu.